

Status gjennomføring av nytt luftkvalitetsdirektiv

Bedre byluft-forum (BBF), 26. november 2025

Line Merete Karlsøen og Scott Randall, seksjon for klimakunnskap, luftkvalitet og lokalt klimaarbeid

Foto: Christian Wiediger

Nytt luftkvalitetsdirektiv

- Nytt luftkvalitetsdirektiv ([2024/2881](#)) trådte i kraft i EU 10. desember 2024
  - Direktivet erstatter dagens luftkvalitetsdirektiver (2008/50/EC og 2004/107/EC)
- Direktivet er nå til behandling i EFTA-statene (Norge, Island og Liechtenstein)
  - Forventes å bli tatt inn i EØS-avtalen

Foto: Christian Wiediger

Nytt luftkvalitetsdirektiv

- Miljødirektoratet jobber med «gjennomføringsarbeidet»
Vi skal lage et forslag til endringer i forurensningsforskriften kapittel 7 om lokal luftkvalitet
→ Dette vil leveres til Klima- og miljødepartementet (KLD)
→ KLD bestemmer om det er behov for flere endringer eller om det skal sendes på **høring**
- EU-medlemslandenes frist for å ta inn regelverket i nasjonal rett er desember 2026
  - Utfordrende å si hva som blir tidslinjen i Norge

Vi ønsker å bruke anledningen til å løfte frem **noen** endringer, og diskutere dem med dere – få innblikk i hva dere tenker

Advarsel: Dette er pågående arbeid 😊

Vi er **ikke** ferdig med gjennomgangen av nytt direktiv

Vi har ikke oversikt over alle detaljer

Og det gjenstår å se hvilke endringer vi skal foreslå i forurensningsforskriften kapittel 7 om lokal luftkvalitet

Tidsplan

1

Smakebiter fra nytt direktiv, inkludert refleksjoner og spørsmål vi har: 30 min

2

Spørsmål til presentasjonen i plenum: 10 min

3

Del deres tanker: Tid til å fylle ut Forms-skjema alene eller sammen med andre: 20 min

Skjemaet er oppe ut denne uken

Overordnet formål med luftkvalitetsdirektivet og forurensningsforskriften kapittel 7

- Beskytte helse + vegetasjon / økosystemer mot skadelige effekter av luftforurensning → minimumskrav til kvaliteten på utendørslufta
- Overvåke og vurdere luftkvaliteten
- Sikre at tiltak gjøres der det er behov for å redusere luftforurensningen
- Sikre at publikum får nok informasjon om luftkvaliteten

Store endringer?

- Lovverket er i stor grad det samme! Men det blir strengere og mer omfattende
- Siden det er snakk om et **direktiv** (i motsetning til en forordning) så har vi (Norge) en del handlingsrom hva gjelder hvordan vi oppnår ulike forpliktelser i direktivet
  - For eksempel fordelingen av oppgaver mellom kommune og stat
  - Vi tar utgangspunktet i kapittel 7 slik det foreligger nå, og vurderer hvilke endringer som bør/kan gjøres

Smakebiter fra nytt direktiv

- Strengere (og flere) **grenseverdier**
  - Disse skal være overholdt innen 1. januar 2030!
- For flere kommuner og anleggseiere vil det innebære **økt innsats** for å overholde grenseverdiene
- Dersom nivåene av luftforurensning er over nye grenseverdier i 2026, 2027, 2028 og/eller 2029 skal det lages en ny type tiltaksutredning kalt «**air quality roadmap**» som viser hvilke tiltak som skal gjøres for å sikre overholdelse innen 2030
- EU-kommisjonen skal gjennomgå direktivet, inkludert grenseverdiene, hvert femte år for å se om det er behov for endringer

Hvorfor strengere grenseverdier?

- Fordi forskningen tilsier at det oppstår negative konsekvenser ved lavere nivåer enn tidligere kjent
  - Grenseverdiene skal være så nærme WHO sine anbefalinger som mulig, for å beskytte befolkningen sin helse
- Luftforurensing er blant de miljøfaktorene som bidrar mest til sykdom og død, både i Norge og i resten av verden

Ren luft er samfunnsøkonomisk lønnsomt

Kommisjonen utarbeidet en konsekvensutredning, som fulgte forslaget til nytt direktiv. I den var det estimert at de totale tiltakskostnadene for gjennomføring av regelverket er 5,6 milliarder euro for hele EU, mens den totale nytten er estimert til 41,8 milliarder euro for hele EU. Det gir en netto samfunnsøkonomisk nytte på 36,2 milliarder euro og en nytte-til-kost-ratio på 7,5:1.

Hvem har ansvaret for å sikre overholdelse av grenseverdiene i dag i Norge?

Kommunen er **myndighet** for lokal luftkvalitet

Anleggseier har selvstendig ansvar for å sikre at grenseverdiene overholdes

Eksempler:

- Kommunen: Vedfyring, kommunale veier og havner
- Fylkeskommunen: Fylkesveier
- Statens vegvesen: Statlige veier
- Industrianlegg

Der det er flere kilder til en type luftforurensning må flere anleggseiere på banen...

Hvem har ansvaret for å sikre overholdelse av grenseverdiene i dag?

Staten

Miljødirektoratet og Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for konsesjonspliktige virksomheter med tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Annet staten gjør:

- Følger opp [konvensjonen](#) om langtransportert, grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP) og utslippstakdirektivet ([NEC](#))
- Luftsamarbeidet tilbyr [tjenester](#), som varsling og beregninger av luftkvaliteten for alle kommuner i Norge

Prosesser på ulike nivåer påvirker luftkvaliteten lokalt, eksempler:

- Internasjonalt: FN-konvensjonen om langtransportert luftforurensning (LRTAP)
- Nasjonalt: Nasjonal transportplan (NTP)
- Regionalt:
  - Arealplanlegging
  - Byvekstavtaler og belønningsavtaler (som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål)
- Lokalt:
  - Arealplanlegging
  - Piggdekkgebyr

PM_{2,5} Grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling (µg/m ³)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser
Svevestøv (PM _{2,5})	Døgn	25	18	15	Finnes ikke i dag	
	Kalenderår	10		5	10	

Innføring av døgn-grenseverdi

Skjerpning av årsmiddel-grenseverdien for EU (som i dag er 25 µg/m³ i EU), men er likt dagens grenseverdi i FF kap7

PM₁₀ Grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling (µg/m ³)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser
Svevestøv (PM ₁₀)	Døgn	45	18	45	50	25
	Kalenderår	20		15	20	

Skjerping av døgn-grenseverdien i EU (som i dag er 50 µg/m³, tillatt 35 ganger i løpet av et kalenderår)

Skjerping av årsmiddel-grenseverdien i EU (som i dag er 40 µg/m³), men er likt dagens grenseverdi i FF kap7

NO₂ Grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling (µg/m ³)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser
Nitrogendioksid (NO ₂)	Time	200	3	200	200	18
	Døgn	50	18	25	Finnes ikke i dag	
	Kalenderår	20		10	40	

Skjerping av antall tillatte timer over grenseverdien (som i dag 18 ganger i løpet av et kalenderår)

Innføring av døgn-grenseverdi

Skjerping av årsmiddel-grenseverdien (som i dag er 40 µg/m³)

SO₂ Grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling (µg/m ³)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i (µg/m ³)	Antall tillatte overskridelser
Svoveldioksid (SO ₂)	Time	350	3		350	24
	Døgn	50	18	40	125	3
	Kalenderår	20			Finnes ikke i dag for helse	

Skjerping av antall tillatte timer over grenseverdien (som i dag 24 ganger i løpet av et kalenderår)

Skjerping av døgn-grenseverdien

Innføring av årsmiddel-grenseverdi

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridel ser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverd i	Målsettings verdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	3,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$			5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	

Skjerping av benzen

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridel ser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverd i	Målsettings verdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbon- monoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	

Skjerping av benzen

Ny døgnmiddel-grense
for CO

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i	Målsettingsverdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbonmonoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	
Bly (Pb)	Kalenderår	$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	

Skjerping av benzen

Ny døgnmiddel-grense for CO

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i	Målsettingsverdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbonmonoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	
Bly (Pb)	Kalenderår	$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Arsen (As)	Kalenderår	$6,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$6 \text{ ng}/\text{m}^3$

Skjerping av benzen

Ny døgnmiddel-grense for CO

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridel ser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverd i	Målsettings verdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbon- monoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	
Bly (Pb)	Kalenderår	$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Arsen (As)	Kalenderår	$6,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$6 \text{ ng}/\text{m}^3$
Kadmium (Cd)	Kalenderår	$5,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$5 \text{ ng}/\text{m}^3$

Skjerping av benzen

Ny døgnmiddel-grense
for CO

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridelser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverdi i	Målsettingsverdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbonmonoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	
Bly (Pb)	Kalenderår	$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Arsen (As)	Kalenderår	$6,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$6 \text{ ng}/\text{m}^3$
Kadmium (Cd)	Kalenderår	$5,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$5 \text{ ng}/\text{m}^3$
Nikkel (Ni)	Kalenderår	$20 \text{ ng}/\text{m}^3$				$20 \text{ ng}/\text{m}^3$

Skjerping av benzen

Ny døgnmiddel-grense for CO

Øvrige grenseverdier som skal nås innen 1. januar 2030

Komponent	Midlingstid	Grenseverdi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Antall tillatte overskridel ser per kalenderår	WHO sin anbefaling ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dagens FF Kapittel 7	
					Grenseverd i	Målsettings verdi
Benzen (C_6H_6)	Kalenderår	$3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Karbon- monoksid (CO)	Døgn	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	18	$4 \text{ mg}/\text{m}^3$	Finnes ikke i dag	
	8-timer	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$		$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	$10 \text{ mg}/\text{m}^3$	
Bly (Pb)	Kalenderår	$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$			$0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
Arsen (As)	Kalenderår	$6,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$6 \text{ ng}/\text{m}^3$
Kadmium (Cd)	Kalenderår	$5,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$5 \text{ ng}/\text{m}^3$
Nikkel (Ni)	Kalenderår	$20 \text{ ng}/\text{m}^3$				$20 \text{ ng}/\text{m}^3$
Benzo(a)pyre n (B[a]P)	Kalenderår	$1,0 \text{ ng}/\text{m}^3$				$1,0 \text{ ng}/\text{m}^3$

Skjerping av
benzen

Ny døgnmiddel-
grense for CO

Fra «målsettingsverdi» til «grenseverdi» for arsen, kadmium, nikkel og B[a]P, og innsetting av komma for arsen, kadmium og B[a]P

Bakkenær ozon (O₃)

- Målsettingsverdien og langsiktig mål for beskyttelse av helse fra bakkenær ozon (O₃) skjerpes

Reduksjonsmål for PM_{2,5} og NO₂

I tillegg til de skjerpede grenseverdiene og innskjerping for bakkenær ozon blir forpliktelsen om å **redusere den gjennomsnittlige eksponeringen for fint svevestøv (PM_{2,5}) strengere,**

i tillegg til et **nytt mål for reduksjon av gjennomsnittlig eksponering for nitrogendioksid (NO₂)** for å beskytte befolkningens helse.

- Landene skal etablere **regionale enheter for gjennomsnittlig eksponering** ("average exposure territorial unit[s]") som skal brukes til dette formålet
- Nivåer målt på **bakgrunnstasjoner** skal brukes i vurderingen

Nytt
konsept

Vurderingstersklene

- «Vurderingsterskler avgjør behov for måling og beregning, og om det er fare for overskridelse av grenseverdier og målsetningsverdier» (§ 7-11)
  - «Fare for overskridelse» skjer i dag dersom «øvre vurderingsterskel» overskrides tre eller flere av siste fem år → Dette gir plikt til å utarbeide en tiltaksutredning for lokal luftkvalitet (utløses også av grenseverdibrudd)

Vurderingstersklene forenkles i nytt direktiv

- I nytt direktiv er det **én vurderingsterskel** per komponent av luftforurensing
  - ikke øvre og nedre vurderingsterskel som etter gjeldende luftkvalitetsdirektiv (artikkel 7, vedlegg 2)
  - ikke vurderingsterskler med flere midlingstider for samme komponent (for eks. både kalenderår og døgn for PM10 → kun kalenderår)
- Det er innført en vurderingsterskel for bakkenær ozon for beskyttelse av menneskelig helse
- Endre praksis i Norge? Gjøre som EU og knytte tiltaksutredningsplikten til grenseverdibrudd?

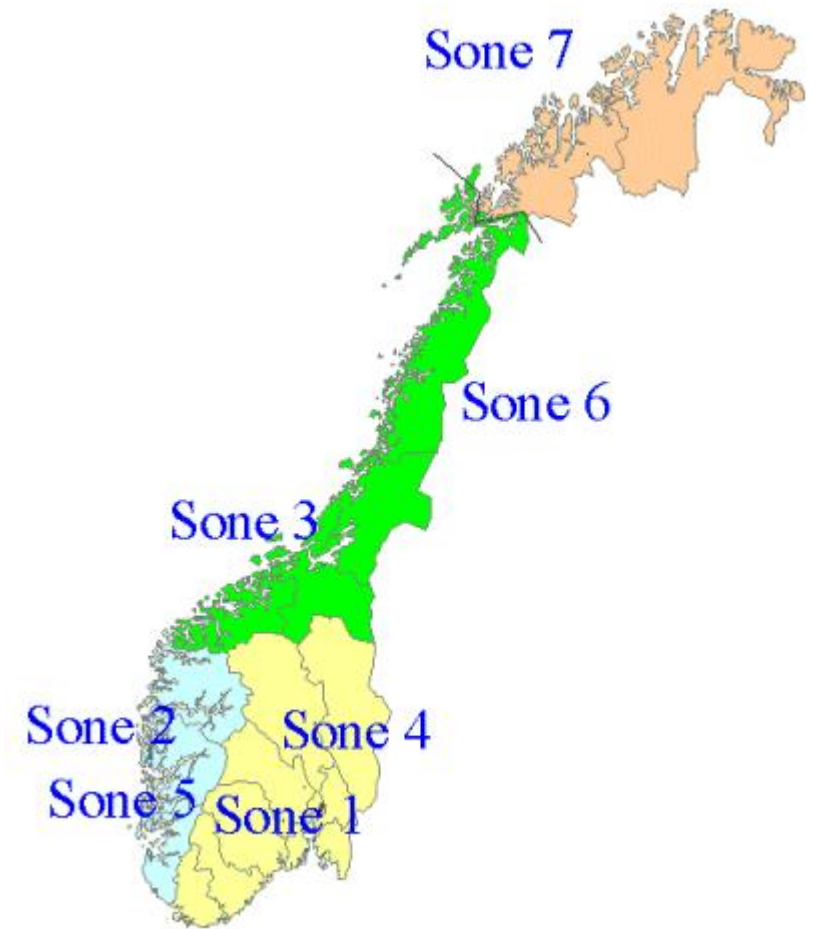
Målinger og beregninger

- Et nytt krav er opprettelsen av "**monitoring supersites**". Norge får krav om minimum tre stykker i landlige omgivelser og én stasjon i en by
  - Her skal det blant annet måles nye komponenter som tidligere ikke har vært pålagt: ultra-fine partikler (UFP), svart karbon (BC) og ammoniakk (NH₃)
- **Beregninger** av luftkvaliteten
  - vil bli mer aktivt brukt i overvåkingen/vurderingene av nivåer av luftforurensning, og bidra til å fastslå den romlige representativiteten til målestasjonene for luftkvalitet
  - vil bli brukt mer aktivt til å vurdere omfanget av overskridelser av for eksempel grenseverdier
- Bruken av «**indikative målinger**» (=mindre strenge krav til datakvalitet enn «faste målinger») forventes også å øke

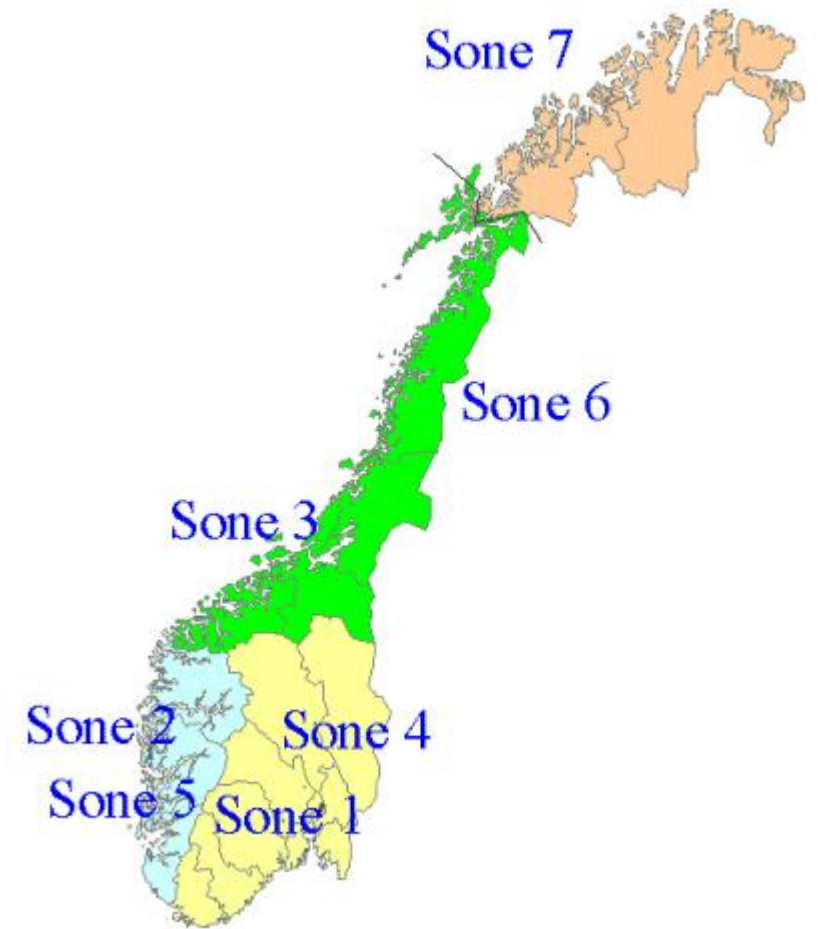
- Målenettverket skal evalueres minimum hvert femte år. Det er et nytt krav at evalueringen skal støttes av indikative målinger og/eller beregninger

- Som tidligere skal landene etablere **luftkvalitetssoner** hvor luftkvaliteten skal vurderes og forvaltes
- I tillegg skal **regionale enheter for gjennomsnittlig eksponering** ("average exposure territorial unit[s]") etableres (som skal brukes til reduksjonsmålet for PM_{2,5} og NO₂)
- Det er nok fornuftig å endre noe på sonene. Hvordan lage en soneinndeling som er nyttig?
  - Fylker?
  - Ulike soner for ulike komponenter?
  - Sonene definerer krav til antall målinger. Kan det være en idé å også bruke dem til tiltaksutredninger?

Vedlegg 1 i [Forskrift om begrensning av forurensning \(forurensningsforskriften\)](#) - Kapittel 7. Lokal luftkvalitet - Lovdata

- Hvordan bruke «faste målinger», «indikative målinger» og beregninger sammen på en fornuftig måte?

Vedlegg 1 i [Forskrift om begrensning av forurensning \(forurensningsforskriften\)](#) - Kapittel 7. Lokal luftkvalitet - Lovdata

Det er fastsatt mer omfattende krav til **offentlighetens rett til informasjon** om luftkvalitet (artikkel 22), blant annet at:

- Medlemslandene skal etablere en offentlig tilgjengelig luftkvalitetsindeks for minimum svoveldioksid (SO₂), nitrogendioksid (NO₂), svevestøv (PM_{2,5} og PM₁₀) og bakkenær ozon. Den skal gi informasjon om helseeffekter, inkludert til sårbare grupper i befolkningen.
- Medlemslandene skal aktivt gå ut med informasjon til befolkningen dersom det oppstår en overskridelse eller er en risiko for overskridelse av grenseverdier m.m. satt i direktivet.

Tiltaksutredninger

- Tiltaksutredninger og beredskapsplaner skal sendes **på høring** før de ferdigstilles
  - Kan gjøre øvelsen mer krevende gitt at tidslinjen blir strammere
- «Air quality roadmaps» er et nytt konsept

Tiltaksutredninger

- Krav om å utarbeide en tiltaksutredning dersom forpliktelsen om gradvis eksponeringsreduksjon for fint svevestøv ($PM_{2.5}$) og nitrogendioksid (NO_2) er overskredet i en eller flere regionale enheter for gjennomsnittlig eksponering (artikkel 19)

→ Flere typer tiltaksutredninger

Vi tror at «systemet» med tiltaksutredninger kan fungere bedre enn i dag

- I dag lages tiltaksutredninger, inkludert handlingsplaner med tiltak, først og fremst i kommuner med målinger
- Det kan være hensiktsmessig at kommuner uten målestasjon også har en tiltaksutredning med tiltak
  - Eksempel: Nettverk av større veier som går igjennom flere kommuner

Vi tror at «systemet» med tiltaksutredninger kan fungere bedre enn i dag - fortsettelse

- I dag utløses kravet om tiltaksutredninger av målinger (§ 7-16)
- Ifølge veiledningen skal allikevel kommuner uten målestasjon også vurdere luftkvaliteten ved å se til målinger i andre kommuner og gjøre egne vurderinger. Hvis kommunen vurderer det slik at det kan være
  - grense- eller målsettingsverdi-brudd «bør målinger opprettes»
  - brudd på øvre vurderingssterskel «skal kommunen utarbeide en tiltaksutredning»
- **Fungerer ikke i praksis**
- Bør tiltaksutredninger lages for fylker eller luftkvalitetssoner? Bør statsforvalteren være mer involvert? Bør beregninger utløse tiltaksutredningskrav?

Tror vi det kan bli utfordrende å overholde grenseverdiene noen steder?

Tror vi det kan bli utfordrende å overholde grenseverdiene noen steder?

- Vi forventer at flere kommuner kan få utfordringer med å overholde grenseverdiene for NO₂ og svevestøv innen 2030. De som har utfordringer fra før kan få større utfordringer med å overholde
  - Nivåene av NO₂ er forventet å fortsette å gå nedover grunnet utskifting av diesel- og bensinbiler med elektriske biler
  - Veistøv øker med befolkningsvekst og utslipp fra vedfyring reduseres grunnet utskifting av ovner
- Vurderingsterskelen for PAHen «BaP» kan overskrides
- Langsiktig mål for bakkenær ozon for vegetasjon og helse vil fortsette å bli overskredet
- Mulig det kan bli utfordrende i noen områder rundt industrivirksomheter, for eksempel med døgngrenseverdien for SO₂

Hva sier de historiske uEMEP-beregningene?

Vi har sett på:

- 2023 uEMEP beregninger i 100m ruter for hele landet*
- Komponenter: NO₂, PM₁₀ og PM_{2,5}
- Vi talte opp antall ruter (i hele landet)
  - over grenseverdiene i forurensningsforskriften kapittel 7
  - over de nye grenseverdiene som skal være overholdt innen 2030
- Vi talte opp antall kommuner (som har minst én rute):
  - over grenseverdiene i forurensningsforskriften kapittel 7
  - over de nye grenseverdiene som skal være overholdt innen 2030

*fjernet ruter som ligger i midten av tunnelmunninger og innenfor industriområder

uEMEP-beregninger: NO₂

Midlingstid	EU 2030 grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet	FF kap 7, dagens grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet
NO ₂ timesmiddel	200 µg/m ³ (3 overskr)	8	53	200 µg/m ³ (18 overskr)	2	2
NO ₂ døgnmiddel*	50 µg/m ³ (18 overskr)	35	3373	*	-	-
NO ₂ årsmiddel	20 µg/m ³	45**	3859	40 µg/m ³	5	9

*Vi har ikke NO₂ døgnmiddel i dagens forurensningsforskrift kapittel 7

**strengere grense (fra 40 til 20 µg/m³) fører til flere kommuner

uEMEP-beregninger: PM₁₀

Midlingstid	EU 2030 grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet	FF kap 7, dagens grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet
PM ₁₀ døgnmiddel	45 µg/m ³ (18 overskr)	63*	2873	50 µg/m ³ (25 overskr)	44	922
PM ₁₀ årsmiddel	20 µg/m ³ **	39	561	20 µg/m ³ **	39	561

*strengere grense fører til flere kommuner

** Vi strammet inn grenseverdien til dette allerede i 2022 i forurensningsforskriften kapittel 7

uEMEP-beregninger: PM_{2,5}

Midlingstid	EU 2030 grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet	FF kap 7, dagens grense	Beregnet antall kommuner	Beregnet antall ruter totalt i landet
PM _{2,5} døgnmiddel*	25 µg/m ³ (18 overskr)	13	4353	*	-	-
PM _{2,5} årsmiddel	10 µg/m ³ **	8	703	10 µg/m ³ **	8	703

* Vi har ikke PM_{2,5} døgnmiddel i dagens forurensningsforskriften kapittel 7 (FF kap 7)

** Vi strammet inn grenseverdien til dette allerede i 2022 i forurensningsforskriften kapittel 7 (FF kap 7)

uEMEP-beregninger: oppsummering

Ut ifra uEMEP-beregningene for 2023 peker følgende nye grenseverdier seg ut som mest utfordrende:

- NO₂ årsmiddel
- PM₁₀ døgnmiddel

Men husk! Denne øvelsen er basert på beregninger. I et år (2023) som er 7 år unna 2030.

Kan være interessant å teste med de nye framskrevet-2030 kart som har nettopp vært lagt i Luftkvalitet i Norge – Verktøy og data

Spørsmål til BBF

Vi vil høre hva dere lurer på, hvilke konsekvenser dere ser og om dere har verktøyene dere trenger for å sikre overholdelse av pliktene i luftkvalitetsdirektivet. Og om dere ellers har forslag til endringer i kapittel 7 (som ikke er blitt spilt inn tidligere)

Først: Spørsmål i plenum

Vi har laget et spørre-skjema med følgende spørsmål

- Helt frivillig å sende inn! 😊
- Vi vil gjerne høre fra dere – også om dere ikke kjenner så godt til forskriften fra før.
- Eneste obligatoriske: Navn, arbeidssted og epost – **fill ut et eller flere spørsmål**

4. Tror du at det vil være områder i din kommune / ditt område / rundt ditt anlegg (for eks. en vei) som vil streve med å overholde de nye grenseverdiene?

Ja

Nei

Usikker

Annet

5. Opplever du at din virksomhet / kommunene/anleggseierne har nok tiltak i verktøykassa til å senke nivået av luftforurensning til lovlig nivå? Hvis ikke, har du konkrete forslag til hva som mangler?

Skriv inn svaret

6. Har du tanker om Norges soneinndeling? Og/eller bruk av beregninger, faste og indikative målinger?

Skriv inn svaret

7. Nytt direktiv stiller krav om høring av tiltaksutredninger – blir det mer utfordrende tidslinje, eller går det bra?

- Det går nok bra
- Det blir utfordrende
- Vanskelig å si
- Vet ikke
- Annet

8. Kan det være en idé å ha tiltaksutredninger på andre nivåer enn kommunenivå? For eks. for fylker eller (deler av) luftkvalitets-sonene?

- Ja, det kan være hensiktsmessig
- Ja, i noen tilfeller
- Det kan være en fordel om flere kommuner samarbeider om tiltaksutredningene
- Nei, tror det er best å beholde på kommunenivå
- Usikker
- Annet

9. Kan det være en idé at statsforvalteren blir mer aktiv i arbeidet med tiltaksutredninger? For eks. dersom tiltaksutredninger skal etableres for større områder enn kommuner?

- Ja, det kan være hensiktsmessig
- Ja, i noen tilfeller
- Nei, tror ikke det er nødvendig
- Usikker
- Annet

10. Er det noe du tenker det er viktig at vi tar med oss inn i gjennomføringsarbeidet? Er du interessert i å være med å sparre mer om temaer knyttet til gjennomføringen?

Skriv inn svaret

11. Er det noe du kunne tenke deg å endre i forurensningsforskriften kapittel 7 om lokal luftkvalitet?

Skriv inn svaret

12. Åpen post: Har du noen spørsmål eller kommentarer som ikke er blitt dekket av de andre spørsmålene kan du dele det her

Skriv inn svaret

Nå: Fyll ut Forms-skjemaet alene, eller diskuter den med noen 😊

Skjemaet er oppe ut uken.

EØS-notatet:

Miljø-
direktoratet

Ressurser

- [Nytt luftkvalitetsdirektiv - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
- [Benchmark analysis against the standards in the revised directive \(EU\) 2024/2881 | Air quality status report 2025 | European Environment Agency \(EEA\)](#)
- [Nytt luftkvalitetsdirektiv - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Miljø-
direktoratet

Bakkenær ozon (O₃)

	Midlingstid		Dagens FF Kapittel 7
Målsettingsverdi	Maksimum daglig 8-timers gjennomsnitt	120 µg/m ³ skal ikke overskrides mer enn 18 dager per kalenderår, i gjennomsnitt over tre år	120 µg/m ³ skal ikke overskrides mer enn 25 dager per kalenderår, i gjennomsnitt over tre år
Langsiktig mål (oppfylles innen 2050)	Maksimum daglig 8-timers gjennomsnitt innenfor et kalenderår	100 µg/m ³	120 µg/m ³
WHO sin anbefaling (µg/m ³)	8-timers gjennomsnitt innenfor et kalenderår	100 µg/m ³ maks 3-4 overskridelser i løpet av et kalenderår	

Målsettingsverdien

og

langsiktig mål

for beskyttelse av helse fra bakkenær ozon (O₃) skjerpes

